

Тайна смерті Олега Васькова

До редакції «РП» звернулися убиті горем батьки - Віра Олександрівна Овод і Олександр Миколайович Васьков, мешканці села Лоцкине Баштанського району. Наприкінці травня минулого року вони за трагічних обставин втратили свого єдиного 32-річного сина Олега. Без батьківського піклування залишилися п'ятеро дітей...

Мої співрозмовники чудово усвідомлюють, що сина їм не повернути. Проте вони сповнені рішучості довести, що Олег не наклав на себе руки, та покарати винних у його смерті, адже, на переконання батьків, мало місце вбивство їхнього сина, яке досить брутално інсценували під самогубство... Аби розібратися у непростій ситуації, кореспондент «РП» вирушив у відрядження.

Добротний цегляний будинок та дворик навколо нього мають охайний вигляд, в усьому відчувається дбайлива рука хазяїна. Віра Олександрівна, яка багато років пропрацювала у дитячому садочку, нині трудиться в Лоцкинському психоневрологічному інтернаті. Водночас, аби поліпшити власний добробут, подружжя утримує господарство, зокрема кілька корів.

До праці змалку ми привчали й Олега, – розповідає Віра Олександрівна. – Син зростає звичайною дитиною, нічим не вирізнявся з-поміж однолітків. Водночас йому з малих літ були притаманні впертість та потяг до справедливості. Й, незважаючи на труднощі, він завжди йшов до поставленої мети.

Після закінчення восьми класів Олег Васьков вступив до Андріївського СПТУ, в якому здобув спеціальність тракториста-машиніста. «Але оскільки роботи на селі не було, – продовжує свою розповідь В.О. Овод, – то син їздив на заробітки у великі міста, де працював на будівництві. Власне кажучи, Олег міг і пічку збудувати, і дах полагодити. Наш син також любив покухарити – міг і борщу наварити, і вареники зліпити».

Так сталося, що перший шлюб О. Васькова був недолгим та нещасливим – юна дружина його покинула та пішла до іншого чоловіка. Натомість Олег не полишив турбуватися про свою доньку Катерину, ба більше, за кілька років дівчина стала жити у дідуся та бабусі в селі Лоцкине. Сам же молодий чоловік згодом знайшов своє нове кохання – Антоніну Макушеву з сусіднього села Добре, до якої й перебрався на постійне місце проживання. «Я неодноразово казала синові, – у розпачі каже Віра Олександрівна, – переїжджай з Доброго до Лоцкиного, адже там процвітають і пияцтво, і наркоманія. Та він мене так і не послухав...».

Материнське серце немов відчувало біду. У 2003 році Олега звинуватили у крадіжці корови і доставили до Баштанського райвідділу міліції. За словами В.О. Овод, її сина сильно побили – повішали на ломик і били, внаслідок чого той отримав сильний забій мозку і пошкодження внутрішніх органів. «На жаль, – зізнається жінка, – друзі у нього здебільшого були нехороші, й Олег потрапив під їхній згубний вплив. Саме ці «друзі» й оговорили мого сина в злочині, якого він не скоював. А кримінальну справу, до речі, так і не порушили».

Другий тривожний «дзвіночок» пролунав навесні 2013 року. Олега відлучували так, що він ледве отямився після побиття. 9 березня, здавалося б, сталася звичайна п'яна бійка. Але, коли всі розбіглися, двоє чоловіків продовжили несамовито та цілеспрямовано лупцювати Олега – йому вибили зуби та поламали ребра, а від побоїв опухла голова та все тіло. «Син назвав мені імена своїх кривдників, – каже мати, – та дивовижним чином цю справу в міліції «зам'яли» Й, до речі, один із тих хлопців пригрозив Олегу, що за рік закопає його у лісосмузі».

Однак навіть за фактом жорстокого побиття людини та нанесення тяжких тілесних пошкоджень ніякого правового реагування з боку

міліції не послідувало. Чи не бездіяльність правоохоронців призвела у подальшому до трагедії, яка трапилася в травні минулого року? У ніч з 24 на 25 травня 2014 року Олега не стало...

Автору цієї статті вдалося поговорити з багатьма свідками, котрі бачили О. Васькова в останній день його життя. І жоден і них не вказав на обставини, котрі могли б змусити 32-річного чоловіка, батька п'ятеро дітей, накинати собі на шию зашморг. Більше того – того суботнього дня Олег почувався добре та позаяк не перебував у пригніченому стані, який зазвичай передую фатальному кроку.

Та давайте максимально достовірно відновимо трагічні події. Як згадає вдова померлого, Антоніна, зранку її чоловік помився, поголився, одів чистий одяг. «Згодом, – розповідає молода жінка, – ми разом з Олегом, трьома нашими подружками та 11-ма дітьми вирушили на природу. Ми з чоловіком напрохоту тепло спілкувалися, співали пісень. У всіх був дуже гарний настрій. Побідали, трохи випили алкоголю, але ніхто не напивався, бо ж треба було за дітьми дивитися». За словами очевидців, Олег бавився з дітьми, грав у футбол, жартував. Одне слово, ніщо не вівшувало трагедії.

Ближче до дев'ятої години вечора Олег Васьков став збиратися додому, адже зранку йому слід було їхати на хлібозавод, де він працював робітником. Уклавши півторарічну доньку до коляски, чоловік поспішив до своєї оселі. У свою чергу, Антоніна зайшла ще до подружжя – побалакати та, принагідно, скинути фото з відпочинку на комп'ютер.

– Я побачила зятя біля греблі, – каже теща Олега, Лариса Макушева. – Ми з ним не розмовляли, я лише побачила, як він з дитиною іде додому. Коли ж я повернулася, то молодша онучка вже спала, а Олега ніде не було. Десь о десятий вечора прийшла Тоня. Ми дивилися телевизор, потім я кажу – ось у веранді стоять капці Олега, а його самого немає. Антоніна пішла надвір, а через деякий час я почула її голосний крик...

За словами Тоні, коли вона обходила будівлю, то звернула увагу на незачинені двері калитки, що зазвичай запирають вхід на город. А ще за мить побачила свого чоловіка, який висів на мотузці лицем до стіни будинку...

Звичайне самогубство шляхом повішення? Та ніщо не вказувало на те, що завжди життєрадісний та оптимістичний Олег міг накласти на себе руки. Та й напередодні своєї загадкової смерті чоловік аж ніяк не нагадував людину, котра вирішила вкоротити собі віку.

То що ж сталося пізнім травневим вечором на сільському подвір'ї?

Міліціанти, які прибули на місце надзвичайної пригоди, двох думок не мали й у подальшому уперто відстоювали версію самогубства молодої людини, батька п'ятеро дітей. І це – попри численні і явні тілесні ушкодження, які були на тілі трупа.

– Коли нам зателефонували і повідомили про смерть сина, – розповідає мати Олега Васькова, – то ми одразу найняли машину і невдовзі приїхали в Добре. Олег лежав загорнутим в якусь матерію, а поряд

Батьки Олега на могилі... сина?

перебували працівники райвідділу – слідчий Степанов, молода жінка в формі і ще один молодий міліціонер. Коли ми розвернули покривало, то я ледь не втратила свідомість, адже були чітко видні сліди насильницької смерті. Усе обличчя та тіло сина були вкриті численними крововиливами, подрапинами, а ліву сторону голови перерізала вм'ятина. Брова ж була розрубана до кості, а, найстрашніше, на задній частині голови ми з чоловіком одразу ж помітили дірку завширшки більше п'ятикопійчаній монети.

Ці слова матері підтверджують й інші численні свідки, котрі прийшли на поховання Олега. Так, мешканка с. Перемога Наталя (прізвище жінки і деяких інших людей не називатиму з міркувань безпеки. – А.Т.) зазначає, що усе обличчя небіжчика було суцільно пошкодженим, а в лівій частині голови вона побачила чималенький отвір. «З усього було зрозуміло, що Олега побили. Мене здивувало те, що, йдучи до кладовища, вдова весь час тримала руку якраз на тому місці, де був пролом черепа. А від людей я почула, що біля будинку, де жив Олег, сталася бійка, а його вбили».

Наталя категорично не вірить у версію про те, що Олег добровільно поліз у зашморг: «Він був спокійною, адекватною людиною, до того ж, у нього було п'ятеро дітей».

З нею погоджується і одна із однокласниць Олега, також Наталя, яка знає Васькова з дитинства:

– Олег ніколи не впадав у відчай, багато жартував. Доброзичливий, завжди всіх підтримував. Я була на похороні і бачила дірку в голові небіжчика. Крім того, одна сторона голови була зчесана, немов його тягнули по асфальту. Чи міг Олег накласти на себе руки? Ні, я в це ніколи не повірю.

А двоюрідний брат О. Васькова Олександр Єлур переконаний: мало місце недбало замасковане вбивство. За словами чоловіка, один із найближчих друзів Олега якось зізнався йому, що буцімто Васьков комусь перейшов дорогу. І за це – розплатився власним життям.

Невже це не достатні підстави для того, щоб висунути версію про вбивство Олега і подальше інсценування самогубства?

Та, схоже, міліція надто не вагалася зі своїми висновками. Адже розплатити кримінальний злочин та схему вбивства куди як складніше, ніж «списати» смерть людини на самогубство.

Щоправда, вдова Олега та його теща не виключають, що їхній ро-

дич міг вкоротити собі віку. Адже, за їхніми словами, чоловік, маючи пагубну пристрасть – куріння конопі, нібито неодноразово кричав, що повіситься.

Але я поставив матері та доньці одне просте запитання: яким чином на голові та тулубі Олега з'явилися численні сліди насилля?

– Та він висів упритул до стіни, коли я його побачила, – розповіла Лариса Макушева. – Може, він пошкодився через судоми...

Не бачила ніяких проломів черепа й Антоніна, вдова Олега. А ось синці, за її словами, вона таки помітила.

– Можливо, у нього були недобррозичливі, хтось йому погрожував? – запитую у вдови.

– Так, у 2013 році Олега сильно побили, і один із його кривдників сказав, що за рік його знайдуть закопаним у лісосмузі.

Антоніна також згадала, що незадовго до трагедії в кінці їхнього городу стояла якась біла автівка.

– Олег ще сказав, що за ним стежать, але я тоді не надала значення його словам. І ще мене насторожив такий факт. Біля вишні на городі лежала кочерга. Але після смерті я її ніде не знайшла, хоч перевернула все догори дном. І лише нещодавно вона несподівано знову з'явилася на подвір'ї...

Можливо, це і було одне із знарядь вбивства Олега?..

Утім міліція надто не переймалася такими «дрібничками», як погрози Васькову, та численними пошкодженнями на його тілі. Тим паче, що експерт Саніна з обласного бюро судово-медичної експертизи дала висновок, в якому «немає» ані проломленого черепа, ані слідів побиття Олега. На підставі чого слідчий Баштанського райвідділу О.О. Степанов дійшов безапеляційного висновку: смерть О. Васькова настала внаслідок повішення. І – виніс постанову про закриття кримінального провадження, порушеного, до речі, за частиною 1 статті 115 – «Умисне вбивство». Не прийняв до уваги і слова матері покійного про те, що за два дні до смерті Олег приїхав до неї і сказав: «Якщо зі мною щось трапиться, то поховай мене в селі Явкиному». А вже під час похорону невідомий, за словами Віри Олександрівни, підійшов до неї і сказав: «Ти не сильно голоси про вбивство, а то... і з тобою щось може статися».

Подальші події лише підтверджують припущення батьків О. Васькова про те, що міліція всляка гальмувала хід розслідування та не намагалася встановити істину.

О.О. Степанов, слідчий Баштанського РВ УМВС України в Миколаївській області:

– Ми виїжджали на місце події і зафіксували факт самогубства Олега Васькова. Тілесних ушкоджень на трупі не виявили, це підтвердили і експерти СМЕ. Може, коли експерти вскривали черепну коробку, а потім зашивали, то якісь проміжки залишилися.

Щодо допиту свідків, то кого В.О. Овод називала і хто був на місці, то всіх допитали. Мати все перекручує, додумує...

А чому постанову про закриття кримінального провадження не було вчасно доставлено до потерпілих, то це питання не до мене. Ми виносимо постанову і віддаємо до канцелярії, а вже вони відправляють.

Наразі слідчі дії по даній справі тривають.

По-перше, батьків Олега довгий час уперто не хотіли визнавати потерпілими в цій справі. Ані неодноразові звернення до Баштанської прокуратури, ані чи не шоденні «походи» до міліції не дали ніякого результату. І лише Баштанський районний суд, куди звернулися батьки Олега, зобов'язав прокурора району визнати їх потерпілими у цьому кримінальному провадженні, що надало Вірі Олександрівні та Олександру Миколайовичу більш широкі процесуальні права.

Друге. Слідчий Баштанського РВ УМВС О.О. Степанов виніс постанову про закриття кримінального провадження 28 січня 2015 року, проте батьки про існування даної постанови дізналися тільки 2 квітня ц.р. – після того, як поскаржилися до обласної прокуратури на дії міліції та прокуратури району. І лише в Апеляційному суді області постанову слідчого про закриття кримінального провадження було скасовано, а справу знову направлено до слідчого відділу Баштанського РВ УМВС.

По-третє, з часу відкриття кримінального провадження слідчим Степановим не було вжито всіх слідчих дій, які могли б пролити світло на тайну смерті Олега Васькова. Зокрема не були допитані важливі свідки та не дано оцінки фактам погроз Олегу та його матері. Так, у зазначеній ухвалі суду говориться, що, цитую, «допитано лише частину свідків, а сам допит проведено формально, без з'ясування причин, які мають істотне значення для розслідування причин смерті Васькова О.О.». Крім того, «досудовим слідством взагалі (! – А.Т.) не перевірені свідчення потерпілої Овод В.О. про те, що її сину неодноразово погрожували вбивством ті самі особи, які побили його 9 березня 2013 року».

До речі, частина свідків, котрі могли б допомогти з'ясувати істину, наразі перебувають далеко від рідного дома. Чи не тому, що бояться за своє життя? Тож завдання міліції – знайти їх, допитати та гарантувати їхню безпеку.

Четверте. Прокурор району дивним чином пручався спробам потерпілих у цій справі провести ексгумацію тіла покійного з метою фіксування прижиттєвих ушкоджень. Нарешті, знову ж таки шляхом звернення до районного суду, ексгумацію тіла було проведено.

А далі – чи не найстрашніше у цій загадковій історії...

– У труні, – категорично стверджують батьки покійного, – лежав не Олег, а труп зовсім іншої людини. І по побудові тіла, і по формі черепа, і по інших ознаках ми одразу зрозуміли, що то – не наш син. Ось навіть така, здавалося б, дрібничка. У нашого сина вже давно була відсутня фаланга одного з пальців, а на місці травми утворився рубець. Але у трупа, який нам показали, було видно досить свіже розтрусання пальця, а на костомі висів ніготь...

Якщо хтось дійсно підмінив у могилі труп – то чи не з метою приховання слідів зухвалої злочину?

– Є всі підстави вважати, що цей злочин так і не буде розкрито, – зауважує адвокат потерпілих Микола Трушніков. – Усі скарги батьків Олега Генеральному прокурору, міністру внутрішніх справ, згідно із заведеним ними самими порядком, направляються в обласну прокуратуру, звідти – до районної прокуратури, а далі їх розглядає слідчий райвідділу міліції, дії якого, власне, і оскаржують потерпілі.

Отже воно, замкнене коло правосуддя, по якому ось уже другий рік ходять почорнілі від горя батьки. Але все одно живуть надією та сподіваються на Справедливість...

■ Андрій ТЮРІН
P.S. Надсилаємо дану статтю на реагування прокурору області та начальнику УМВС України в Миколаївській області.